

Laidiens: 02.03.2001., Nr. 35

Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 87

Rīgā 2001.gada 27.februārī (prot. Nr. 9, 9.§)

Prasības tērauda kausēšanas iekārtām un iekārtu tehniskās uzraudzības kārtība

Izdoti saskaņā ar likuma "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību" 3.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka prasības, kas jāievēro tērauda kausēšanas iekārtu (iekārtas, kas projektētas un uzstādītas, lai kausētu melnā metāla izstrādājumus) valdītājiem, apkalpojošajam personālam un juridiskajām personām, lai, lietojot attiecīgās iekārtas vai veicot to uzstādīšanu, remontu, tehniskās apkopes, rekonstrukciju un tehniskās pārbaudes, neradītu draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi, kā arī nosaka tērauda kausēšanas iekārtu tehniskās uzraudzības kārtību.

2. Tērauda kausēšanas iekārtai ir šādi pamatelementi:

2.1. martena krāsns vai elektrokrāsns;

2.2. tērauda liešanas kausi un sārņu kausi;

2.3. sagatavju nepārtrauktās liešanas mehānismi;

2.4. tehnoloģiskās iekārtas, kas tieši saistītas ar tērauda kausēšanas iekārtu.

3. Labklājības ministrija sadarbībā ar attiecīgo standartu tehnisko komiteju iesaka valsts bezpeļņas sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" saistībā ar šiem noteikumiem izstrādājamo, adaptējamo un piemērojamo standartu sarakstu.

4. Valsts bezpeļņas sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" to Latvijas nacionālo standartu sarakstu, kurus var piemērot šo noteikumu prasību izpildei.

II. Tērauda kausēšanas iekārtu lietošana

5. Lai neradītu draudus cilvēku veselībai, dzīvībai, īpašumam un videi, tērauda kausēšanas iekārtas valdītājs nodrošina attiecīgās iekārtas atbilstošu un drošu lietošanu, apkalpošanu un uzraudzību saskaņā ar šo noteikumu prasībām un tērauda kausēšanas iekārtas uzstādītāja instrukcijām.

6. Atļauts lietot tikai Valsts darba inspekcijā reģistrētas tērauda kausēšanas iekārtas.

7. Katrai tērauda kausēšanas iekārtai nepieciešama pase valsts valodā. Tērauda kausēšanas iekārtas pasi saskaņā ar šo noteikumu pielikumā noteikto pasēs paraugu konkrētai tērauda kausēšanas iekārtai izdod un aizpilda iekārtas uzstādītājs.

8. Tērauda kausēšanas iekārtas uzstādītājs pievieno pasei atbilstības deklarāciju par iekārtas atbilstību šo noteikumu un attiecīgo normatīvo aktu prasībām un šo noteikumu VIII nodaļā noteiktajā kārtībā izsniegtu pilnvarotās inspicēšanas institūcijas pārbaudes protokolu par iekārtas pirmreizējo pārbaudi, kā arī montāžas un lietošanas instrukciju valsts valodā. Instrukcijā ir norādīta šāda informācija:

8.1. tērauda kausēšanas iekārtas uzstādīšanas un pārvietošanas kārtība (arī atsevišķo elementu savienošana);

8.2. tērauda kausēšanas iekārtas lietošanas uzsākšanas kārtība;

8.3. tērauda kausēšanas iekārtas lietošanas kārtība;

8.4. tērauda kausēšanas iekārtas tehniskās apkopes un uzraudzības kārtība (arī pārbaudes, ko veic lietotājs);

8.5. tērauda kausēšanas iekārtas tehniskā dokumentācija, rasējumi, diagrammas un aprēķini, kas palīdz izprast tērauda kausēšanas iekārtas lietošanu.

9. Tērauda kausēšanas iekārtas valdītājs, nododot vai iznomājot tērauda kausēšanas iekārtu citam valdītājam, nodod arī tās pasi un šo noteikumu 8.punktā noteiktos dokumentus. Tērauda kausēšanas iekārtas valdītājam aizliegts uzsākt iekārtas lietošanu, ja nav saņemta pase un šo noteikumu 8.punktā noteiktie dokumenti.

10. Tērauda kausēšanas iekārtas valdītājam ir šādi pienākumi:

10.1. norīkot speciālistu, kas ir atbildīgs par tērauda kausēšanas iekārtas tehnisko stāvokli, drošu lietošanu un apkopi (turpmāk — atbildīgais speciālists);

10.2. atbilstoši tērauda kausēšanas iekārtas konstrukcijai un lietošanas apstākļiem nodrošināt apmācītu un atestētu personālu iekārtas apkalpošanai;

10.3. ievērojot uzstādītāja sniegtās lietošanas instrukcijas, izstrādāt, apstiprināt un, ja nepieciešams, precizēt un papildināt darba instrukcijas tērauda kausēšanas iekārtas apkalpojošajam personālam;

10.4. nodrošināt norīkojumu—atļauju izsniegšanu paaugstinātas bīstamības darbiem;

10.5. nodrošināt savlaicīgu šajos noteikumos paredzēto tehnisko pārbaužu veikšanu tērauda kausēšanas iekārtai;

10.6. nodrošināt tērauda kausēšanas iekārtas pases un lietošanas instrukciju glabāšanu un uzrādīšanu Valsts darba inspekcijas amatpersonām un pilnvaroto inspicēšanas institūciju pārstāvjiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;

10.7. ziņot Valsts darba inspekcijai par avārijām vai nelaimes gadījumiem, kas notikuši saistībā ar tērauda kausēšanas iekārtas lietošanu;

10.8. neatkarīgi no šo noteikumu VIII nodaļā noteiktajām pārbaudēm lietošanas laikā pārliecināties par tērauda kausēšanas iekārtas atbilstību šiem noteikumiem un citiem normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz tērauda kausēšanas iekārtām un to aprīkojumu.

11. Tērauda kausēšanas iekārtas valdītājs nodrošina atbildīgo speciālistu ar šādu dokumentāciju:

11.1. tērauda kausēšanas iekārtas pase, kurā tērauda kausēšanas iekārtas lietošanas laikā atbildīgais speciālists norāda visus ar iekārtas uzturēšanu un apkalpošanu veiktos pasākumus, kas ietekmē tās drošu lietošanu;

11.2. šajos noteikumos noteiktajā kārtībā veikto tehnisko pārbaužu rezultāti;

11.3. tērauda kausēšanas iekārtas lietošanas instrukcija;

11.4. tērauda kausēšanas iekārtas ekspluatācijas žurnāls, kurā atbildīgais speciālists norāda datus par tērauda kausēšanas iekārtas darbināšanas laiku, iekārtu, automātikas, signalizācijas un aizsardzības ierīču stāvokli un pārbaudes rezultātiem;

11.5. tērauda kausēšanas iekārtu izvietojuma tehnoloģiskā shēma, kurā ietverts arī cauruļvadu, aprīkojuma un slēgierīču izvietojums;

11.6. elektriskā shēma, kurā norādīti elektroenerģijas patērētāji, aparatūra un elektrolīnijas izvietojums tērauda kausēšanas iekārtu telpās;

11.7. tērauda kausēšanas iekārtu dzesēšanas sistēmas uzraudzības žurnāls, kurā atbildīgais speciālists norāda informāciju par dzesēšanas sistēmas pārbaudēm un remontiem, kā arī par bojājumiem un to novēršanu.

12. Atbildīgajam speciālistam ir šādi pienākumi:

12.1. nodrošināt lietošanas dokumentācijai atbilstošu tērauda kausēšanas iekārtas un tās aprīkojuma tehnisko stāvokli;

12.2. nodrošināt tērauda kausēšanas iekārtas lietošanas dokumentācijas atbilstošu uzturēšanu;

12.3. nodrošināt, lai tērauda kausēšanas iekārtas apkalpojošajam personālam būtu attiecīga kvalifikācija un tas būtu instruēts par tērauda kausēšanas iekārtas drošu darbību;

12.4. sagatavot tērauda kausēšanas iekārtu šajos noteikumos paredzētajām tehniskajām pārbaudēm un piedalīties to norisē;

12.5. ja konstatēti nepieļaujami defekti vai instrukcijas pārkāpumi darbā ar tērauda kausēšanas iekārtu, apturēt iekārtas darbību un nodrošināt trūkumu novēršanu;

12.6. veikt apkalpojošā personāla instruktāžas darba vietās, kā arī atkārtotās un ārkārtas zināšanu pārbaudes;

12.7. pārtraukt tērauda kausēšanas iekārtas darbināšanu, ja tās darbība rada draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi, kā arī, ja tērauda kausēšanas iekārtas tehniskā pārbaude nav veikta noteiktajā termiņā.

13. Tērauda kausēšanas iekārtu apkalpojošajam personālam ir šādi pienākumi:

13.1. ievērot visas darba drošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasības darbā ar tērauda kausēšanas iekārtām atbilstoši darba instrukcijām un atbildīgā speciālista rīkojumiem un norādījumiem;

13.2. apstādināt tērauda kausēšanas iekārtas darbību, ja iekārta rada draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi.

III. Vispārīgās prasības

tērauda kausēšanas iekārtām

14. Tērauda kausēšanas iekārtas konstrukcija visā iekārtas lietošanas laikā nodrošina iekārtas izturību pret mehāniskām, termiskām un ķīmiskām slodzēm paredzētajos lietošanas apstākļos un nerada draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi.

15. Tērauda kausēšanas iekārtas valdītājs uz tērauda kausēšanas iekārtas vadības pults redzamā vietā izvieto uzrakstu vai piestiprina plāksnīti (burtu augstums ne mazāks par 50 mm), kur norāda iekārtas reģistrācijas numuru, ražotāja noteiktos galvenos darba parametrus un nākamās tehniskās pārbaudes datumu.

16. Tērauda kausēšanas iekārtas pamatelementu nomaiņu vai to elementu metināšanu, kuru robežvērtības ir izmantotas stiprības aprēķinos (turpmāk — remonts), kā arī iekārtas konstrukcijas vai darba parametru maiņu (turpmāk — rekonstrukcija) atļauts veikt tikai atbilstoši šo noteikumu prasībām.
17. Tērauda kausēšanas iekārtas elementus drīkst metināt metinātāji, kuri atbilstoši normatīvo aktu prasībām ir apliecinājuši savu kompetenci attiecīgo darbu izpildē.
18. Tērauda kausēšanas iekārtas metināto savienojumu pārbaudi ar nesagraujošām kontroles metodēm veic normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā akreditētas laboratorijas.
19. Tērauda kausēšanas iekārtas remontu un rekonstrukciju drīkst uzsākt tikai pēc tam, kad iekārtas valdītājs ir izsniedzis rakstisku norīkojumu—atļauju saskaņā ar šo noteikumu 10.4.apakšpunktu.
20. Pirms remonta un rekonstrukcijas uzsākšanas tērauda kausēšanas iekārtu atdzesē un atvieno no visiem spiediena, temperatūras, šķidruma, tvaiku un gāzu avotiem.
21. Visus datus par tērauda kausēšanas iekārtu rekonstrukciju un remontu un attiecīgajām pārbaudēm dokumentē un pievieno iekārtas pasei.
22. Tērauda kausēšanas iekārtu uzstāda tā, lai nebūtu iespējama tās elementu patvaļīga novirzīšanās vai sašķiešanās. Tērauda kausēšanas iekārtas elementi izvietojami tā, lai būtu iespējama iekārtas apskate, remonts un tehniskā apkope. Ja nepieciešams, ierīko attiecīgas platformas un kāpnes.
23. Telpas, kurās atrodas tērauda kausēšanas iekārta, atbilst šādām prasībām:
- 23.1. ir aprīkotas ar ugunsdzēsības līdzekļiem atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- 23.2. ir aprīkotas ar iezemēšanas kontūru elektroiekārtām un dūmeņiem ar zibensnovedējiem (kontūru noplūdes pretestība nedrīkst pārsniegt 4 omus elektroiekārtām un 15 omus zibensnovedējiem). Visi zemētāju savienojumi, kas nav brīvi pieejami, ir savienoti, izmantojot metināšanu;
- 23.3. ir aprīkotas ar piemērotām ventilācijas iekārtām, kas nodrošina atbilstošu gaisa temperatūru, mitrumu un sastāvu;
- 23.4. ir aprīkotas ar ierīcēm ūdens un citu šķidru vielu novadīšanai no vietām, kur iespējama šādu vielu uzkrāšanās;
- 23.5. ir tīras un uzkoptas, īpaši attiecībā uz sagatavju un ražošanas atlikumu atrašanos darba vietās un ejās;
- 23.6. telpām ir piemērotas grīdas no nodilumizturīgiem materiāliem ar neslidenu virsmu; darba vietas un ejas atrodas līdzenās vietās;
- 23.7. ieejas atrodas vietās, no kurienes var droši nokļūt līdz darba vietai;
- 23.8. ir aprīkotas ar mehānizētiem vārtiem dzelzceļa vagonu iebraukšanai. Par vārtu atvēršanu un aizvēršanu brīdina skaņas un vizuālā signalizācija;
- 23.9. elektroiekārtu un elektroinstalācijas izvietojums telpās atbilst normatīvo aktu prasībām. Pie spēka un apgaismes kabeļu slēdžiem ir skaidri norādīts ar tiem darbināmais aprīkojums vai iekārta;
- 23.10. uz jumta nav pieļaujama putekļu, ledus un sniega uzkrāšanās.
24. Tērauda kausēšanas iekārtu darba platformas atbilst šādām prasībām:
- 24.1. attālums no darba platformas virsmas līdz konstrukcijām, iekārtām un cauruļvadiem, kas ierīkoti virs darba platformas, ir ne mazāks kā 1,8 metri;

24.2. darba platformas, kuras atrodas augstāk par 0,6 m no grīdas virsmas, kā arī pārejas tiltiņi, kāpnes, ailes, lūkas, kanāli, bedres un nepārtrauktās liešanas iekārtu nostādīnāšanas vietas ir ierobežotas ar margām un apšuvumu, kura augstums ir vismaz 0,1 metrs;

24.3. krāšņu pārlandes darba platformām ir vismaz viena eja uz divām krāsnīm, bet tērauda izliešanas pārlandes platformām — vismaz viena eja uz trim krāsnīm. Minētās ejas ir aprīkotas ar piemērotām kāpnēm.

25. Tērauda kausēšanas iekārtas dūmeņi:

25.1. nodrošina iekārtas darba režīmam piemērotu siltumu;

25.2. novērš gaisa iekļūšanu gar aizbīdņiem un plaisām dūmejās un pašā dūmenī;

25.3. nodrošina, lai netiktu pārsniegts kaitīgo izmešu daudzums tērauda kausēšanas tehnoloģiskā procesa normālas darbības režīmā atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

26. Tērauda kausēšanas iekārtu dūmeņi ir ierīkoti uz pamatiem, kuri tērauda kausēšanas iekārtas lietošanas laikā nodrošina dūmeņa stabilitāti un vertikālītāti pieļaujamajās robežās (maksimāli pieļaujamā atkāpe no vertikālītātes ir piecas tūkstošdaļas no dūmeņa augstuma metros). Pamati ir aprīkoti ar augstuma references ierīci (reperi).

27. Dūmeņa stiprinājuma gredzeni un metāla konstrukcijas ir aizsargātas pret izmešu un apkārtējās vides nevēlamu iedarbību.

28. Veicot darbus tērauda kausēšanas iekārtu telpās, aizliegts:

28.1. cilvēkiem atrasties zonās, kur tērauda izlaišanas laikā var nokļūt metāla un sārņu šļakatas;

28.2. izmantot tērauda kausēšanas iekārtas kurināmā padeves cauruļvadus par balstiem, paceļot kravu, kā arī komunikāciju nostiprināšanai vai iekārtu iezemēšanai.

IV. Drošības prasības

martena krāsns lietošanai

29. Martena krāsns augšējās daļas apskatei un remontam, kā arī putekļu un citu netīrumu novākšanai no krāsns augšējās daļas izmanto stacionāras piemērotas darba platformas.

30. Martena krāsns aizmugures darba platformas platums ir ne mazāks kā 1 m, un platforma ir nožogota. Krāsns laukumā nožogojums visā tā augstumā ir izveidots no metāla loksnēm.

31. Tērauda izlaišanas teknes nožogojums ir noņemams vai izbīdāms. Darba laukums pēc teknes noņemšanas ir nosegts.

32. Martena krāsns aizmugures siena ir ekranēta, lai nodrošinātu aizsardzību no siltuma izstarojuma. Aizmugures darba platformā darba vietas pie izlaišanas teknes ir nodrošinātas ar piemērotu gaisa ventilāciju.

33. Martena krāsns pildlūku aizvaru celšanas ierobežotāji tiek uzturēti darba kārtībā. Pildlūku aizvarus vada no droša attāluma.

34. Pildlūku aizvaru konstrukcija nodrošina pietiekamu blīvumu starp aizvaru un pildlūkas rāmi un ir aprīkota ar speciālām palīgierīcēm, kas novērš aizvara patvaļīgu krišanu.

35. Pildlūku aizvari ir aprīkoti ar nepārtrauktu dzesēšanas sistēmu. Ja pildlūku aizvari tiek dzesēti ar ūdeni, dzesēšanas sistēmas konstrukcija ir tāda, lai tvaiku izvadišana neradītu draudus cilvēkiem un tehnoloģiskajam procesam.